

S o g n.

Hvilken Betegnelse kan vel fra først af have været brugt for et saadant Omraade? Det er ikke utænkeligt, at det har været Ordet Sogn. Sogn er beslægtet med søge, det vilde være naturligt, at det brugtes om det Omraade, hvorfra man søgte samme Helligdom og samme Tingsted. Thi at Ordet Sogn ikke først er dannet ved Kristendommens Indførelse som Betegnelse for det Omraade, der søgte til samme Kirke, fremgaar af, at det anvendtes af de danske Vikinger i Danelagen, hvor det betegnede en Retskreds, nærmest i Lighed med vort Birk, et Godsomraade, som søgte ~~xxxxxx~~ til en Herremands Ret.

Herred har næppe været det oprindelige Navn, da Bygderne gør Indtryk af at have udviklet sig paa naturlig Maade uden Indgreb af en Statsmagt. Selve Ordet Herred er vistnok sammensat af Hær og gammeldansk Red, Ridt, og maa antages at have gennemgaaet samme Udvikling som Ordet Sogn. Fra at betyde en Handling er det gaaet over til at betegne dem, der foretager Handlingen, for til sidst at

blive Betegnelse for det Omraade, hvorfra Handlingen udgaar. Som Sogn betyder det Omraade, hvorfra man søger, "sogner", betyder Herred det Omraade, hvorfra Hæren rider ud. Paa et eller andet Tidspunkt er man da begyndt at bruge denne Betegnelse for det Omraade, som maaske tidligere har været kaldt Sognet, og Anledningen dertil kan være den, at Omraadet er blevet Led af en militær Organisation. Hvornaar denne Herredsinddeling har fundet Sted, kan ikke siges, men at den kan føres et godt Stykke tilbage i Oldtiden er utvivlsomt, da den maa være ældre end baade Skipeninddelingen og den jyske Sysselinddeling.

De mindre Enheder af Bebyggelse, som allerede forefandtes inden for Herredet som den større Enhed eller Tid efter anden dannedes, efterhaanden som Skovrydningen og Opdyrkningen skred frem, kan derefter have dannet Grundlaget for den senere Sogneinddeling.